



CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 26/1-01-11522

Chișinău

01 noiembrie 2023

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.73 din Constituția Republicii Moldova, se prezintă spre examinare, proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.108/2016 cu privire la gazele naturale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 837/2023.

Menționăm că proiectul este important în contextul ridicării nivelului de aliniere a legislației Republicii Moldova la acquis-ul Uniunii Europene.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Energiei.

Anexe:

1. Hotărârea Guvernului privind aprobarea proiectului de lege (*în limba română - 1 filă și în limba rusă - 1 filă*);
2. Proiectul de lege (*în limba română - 24 file și în limba rusă - 28 file*);
3. Nota informativă la proiect (*6 file*);
4. Avizele recepționate în procesul avizării (*162 file*);
5. Sinteza obiecțiilor și propunerilor (*144 file*);
6. Expertiza juridică a Ministerului Justiției (*5 file*);
7. Raportul de expertiză anticorupție (*7 file*);
8. Tabelul de concordanță cu legislația UE (*48 file*);
9. Declarația de compatibilitate (*7 file*).

**Secretar general adjunct
al Guvernului**

Roman CAZAN

Ex: Gh. Stratan
tel.022250244

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr. <u>389</u>	
"01" <u>11</u>	20 <u>23</u>
Ora _____	



GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. 837

din 1 noiembrie 2023

Chișinău

**Privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea
Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

Prim-ministru



Contrasemnează

DORIN RECEAN

Ministrul energiei

Victor Parlicov

Ministrul justiției

Veronica Mihailov-Moraru

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****pentru modificarea Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta lege transpune:

- art. 2, 5, 6c, 7, 9, 10 și Anexa III din Regulamentul (UE) 2017/1938 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2017 privind măsurile de garantare a siguranței furnizării de gaze și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 994/2010, CELEX: 32017R1938, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr L 280 din 28 octombrie 2017, în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr.2022/01/MC-EnC din 30 septembrie 2022.

- art. 3a, 13 din Regulamentul (CE) nr. 715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1775/2005, CELEX: 32009R0715, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr L 211 din 14 august 2009, în varianta adaptată și adoptată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2011/02/MC-EnC, și modificat prin Regulamentul (CE) nr. 2022/1032 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 iunie 2022 privind modificarea Regulamentelor (CE) nr. 2017/1938 și nr. 715/2009, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 173 din 30 iunie 2022, în varianta adaptată și adoptată prin decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2022/01/MC-EnC din 30 septembrie 2022.

Art. I. – Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 193-203, art. 415), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Clauza de armonizare va avea următorul cuprins:

„Prezenta lege transpune:

– art.1-42, 44-48, precum și Anexa I din Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 211 din 14 august 2009, în varianta adaptată și adoptată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2011/02/MC-EnC din 6 octombrie 2011;

– art. 2, 5, 6c, 7, 9, 10 și Anexa III din Regulamentul (UE) 2017/1938 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2017 privind măsurile de garantare a siguranței furnizării de gaze și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 994/2010, CELEX: 32017R1938, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr L 280 din 28 octombrie 2017, în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2022/01/MC-EnC din 30 septembrie 2022;

– art. 1-3a, 13, 15-22, 24, precum și Anexa I din Regulamentul (CE) nr. 715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1775/2005, CELEX: 32009R0715, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr L 211 din 14 august 2009, în varianta adaptată și adoptată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2011/02/MC-EnC, și modificat prin Regulamentul (CE) nr. 2022/1032 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 iunie 2022 privind modificarea Regulamentelor (CE) nr. 2017/1938 și nr. 715/2009, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 173 din 30 iunie 2022, în varianta adaptată și adoptată prin decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2022/01/MC-EnC din 30 septembrie 2022;

– art. 3, 6, 10, 12, 14, 17–20 și 34 din Regulamentul (UE) nr. 2017/460 al Comisiei din 16 martie 2017 de stabilire a unui cod al rețelei privind structurile tarifare armonizate pentru transportul gazelor, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 72 din 17 martie 2017, în varianta adaptată și adoptată prin Decizia Grupului Permanent de Nivel Înalt al Comunității Energetice nr. 2018/07/PHLG-EnC din 28 noiembrie 2018;

– Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 326 din 8 decembrie 2011, în varianta adaptată și adoptată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2018/10/MC-EnC din 29 noiembrie 2018.”

2. Pe tot parcursul textului legii:

1) cuvintele „depozit de stocare”, „operator al depozitului de stocare”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „instalație de stocare”, respectiv „operator al instalației de stocare”, la forma gramaticală corespunzătoare;

2) cuvintele „cont de echilibrare operațională”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „cont operațional de echilibrare”, la forma gramaticală corespunzătoare;

3) la art. 40 alin. (9), art. 70 alin. (10), art. 104 în denumire și alin. (5) lit. (b), art. 105 în denumire și alin. (1), (2), (4), (7), (9), (10), art. 106 alin. (1-3), art. 107 alin. (1) lit. (i): cuvintele „pe piața” se substituie cu cuvintele „în sectorul”.

4) la art. 7 alin. (3) lit. (h), art. 8 alin. (1) lit. (q), art. 39 alin. (3), art. 93, art. 97⁷ alin. (1), art. 108 alin. (1), după cuvintele „părți ale Comunității Energetice” se introduce textul „, din statele membre ale Uniunii Europene”;

5) la art. 11 alin. (1), cuvintele „din țările părți ale Comunității Energetice la consumatorii finali din Republica Moldova” se substituie cu textul „din țările părți ale Comunității Energetice sau din statele membre ale Uniunii Europene la consumatorii finali din Republica Moldova, în conformitate cu acordurile încheiate în acest sens”;

6) la art. 72 alin. (2) lit. (c), după cuvintele „părți ale Comunității Energetice” se introduce textul „, ale statelor membre ale Uniunii Europene”;

7) la art. 104 alin. (2) lit. f) și art. 107 alin. (1) lit. (f), după cuvintele „părți ale Comunității Energetice” se introduce textul „, cu statele membre ale Uniunii Europene”;

8) la art. 108 alin. (2), după cuvintele „părți a Comunității Energetice” se introduce textul „, a unui stat membru al Uniunii Europene”.

3. Articolul 2:

1) la noțiunea „certificare”:

după cuvintele „de către operatorul sistemului de transport” se introduce textul „, de către operatorul instalației de stocare”;

după cuvintele „impuse operatorului sistemului de transport” se introduce textul „, operatorului instalației de stocare”;

după cuvintele „a operatorului sistemului de transport” se introduce textul „, a operatorului instalației de stocare”;

2) după noțiunea „congestie fizică” se introduce o noțiune cu următorul cuprins:

„*componentă de echitate* – obligațiune de plată unică reciprocă ca urmare a relațiilor contractuale, determinată conform Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate pentru furnizarea gazelor naturale, și percepută de la consumatori sau de la furnizor ce are impusă obligația de serviciu public stabilită la art. 89 în cazul schimbării furnizorului sau a rezoluțiunii contractului de furnizare a gazelor naturale și în cazul în care devierile financiare ale furnizorului depășesc valoarea de 5% a venitului reglementat definit conform Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate pentru furnizarea gazelor naturale.”

3) la noțiunea „debitul de extracție”, cuvintele „care folosește un depozit de stocare are dreptul să extragă gazele naturale din depozitul de stocare respectiv” se substituie cu cuvintele „care folosește o instalație de stocare are dreptul să extragă gazele naturale din instalația de stocare respectivă”;

4) la noțiunea „debitul de injecție”, cuvintele „care folosește un depozit de stocare are dreptul să injecteze gaze naturale în depozitul de stocare respectiv” se substituie cu cuvintele „care folosește o instalație de stocare are dreptul să injecteze gaze naturale în instalația de stocare respectivă”;

5) după noțiunea „instalație de racordare” se introduce o noțiune cu următorul cuprins:

„*instalație de stocare subterană* – instalație de stocare care este deținută și/sau exploatată de o întreprindere de gaze naturale și care este utilizată pentru stocarea gazelor naturale, inclusiv a stocurilor de echilibrare și care este conectată la o rețea de transport sau de distribuție, cu excepția rezervoarelor sferice supraterane sau a stocării în conductă;”;

6) după noțiunea „nominalizare” se introduce o noțiune cu următorul cuprins:

„*obiectiv de creare a stocurilor de gaze naturale* – obiectiv obligatoriu privind nivelul de stocuri de gaze naturale raportat la capacitatea agregată a instalațiilor de stocare subterană, stabilit pentru țările părți ale Comunității Energetice sau pentru statele membre ale Uniunii Europene în care există instalații de stocare subterană;”;

7) noțiunea „operator al depozitului de stocare” se substituie cu noțiunea „operator al instalației de stocare” cu următorul cuprins:

„*operator al instalației de stocare* – întreprindere de gaze naturale titular de licență pentru stocarea gazelor naturale care desfășoară activitatea de stocare a gazelor naturale și exploatează o instalație de stocare;”;

8) la noțiunea „parte a Comunității Energetice”, cuvintele „precum și Uniunea Europeană și statele sale membre” se exclud;

9) la noțiunea „*produse energetice angro*”, la lit. (a) și (b), după cuvintele „în țările părți ale Comunității Energetice” se introduce textul „, în statele membre ale Uniunii Europene”;

10) noțiunea „*societate comercială mică*” se modifică și va avea următorul cuprins:

„*societate comercială mică* – întreprindere care are cel mult 49 de angajați, realizează o cifră anuală de afaceri de până la 50 de milioane de lei sau dețin active totale de până la 50 de milioane de lei”.

11) după noțiunea „stație de reglare-măsurare” se introduc două noțiuni cu următorul cuprins:

„*stoc de echilibrare* – cantitate de gaze naturale nelichefiate care sunt:

a) achiziționate, gestionate și stocate în instalații de stocare subterană de către operatorii sistemelor de transport sau de o entitate desemnată exclusiv pentru îndeplinirea funcțiilor sale și pentru asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale; și

b) utilizate numai în cazul în care acest lucru este necesar pentru menținerea în funcțiune a sistemului de gaze naturale în condiții de siguranță și fiabilitate;

„*stoc de securitate* – cantitate de gaze naturale nelichefiate stocate în instalații de stocare, care sunt achiziționate, gestionate și stocate de entitatea desemnată conform art. 108¹, și care pot fi utilizate în condițiile stabilite la alin. (8) din articolul menționat;”.

4. Articolul 4:

1) alineatul (1) litera k), cuvintele „depozitelor artificiale de stocare a gazelor naturale” se substituie cu cuvintele „instalațiilor de stocare a gazelor naturale”;

2) se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Guvernul întreprinde măsurile necesare pentru a asigura utilizarea, până la 1 noiembrie a fiecărui an calendaristic, a capacității de stocare a gazelor naturale în instalațiile de stocare din alte țări părți ale Comunității Energetice, din statele membre ale Uniunii Europene, care să corespundă unui nivel de cel puțin 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor finali din Republica Moldova, racordați la rețelele de gaze naturale ale operatorilor de sistem licențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici. Stocurile de gaze naturale care urmează a fi create în acest scop includ stocurile prevăzute la art. 108¹-108³.”.

5. Articolul 7 alineatul (1):

a) la litera e), după cuvântul „relațiile” se introduc cuvintele „și schimbul de informații”;

b) se completează cu litera (e¹) și (f¹) cu următorul cuprins:

„e¹) solicită informații și rapoarte de la operatorul de sistem independent și proprietarul rețelelor de gaze naturale, și efectuează controale, inclusiv controale inopinate, la sediul proprietarului rețelei de transport și la sediul operatorului de sistem independent”;

„f¹) desemnează în cazurile specifice entitatea responsabilă de gestiunea unor porțiuni ale rețelei de transport al gazelor naturale din posesia agenților economici care nu au relații cu bugetul public național, în scopul asigurării fiabilității și continuității transportului de gaze naturale pe întreg teritoriul țării”.

6. Articolul 9 alineatul (7), după cuvintele „fără respectarea prezentului articol” se introduce textul „și a cerințelor privind transparența în procesul decizional, prevăzute de Codul administrativ”.

7. Articolul 14 alineatul (3) se completează cu litera (d) cu următorul cuprins:

„d) să dețină capital social/fonduri suficiente echivalent a cel puțin 25% din rulajul anual al întreprinderii sau a rulajului declarat pe proprie răspundere în cazul întreprinderii nou create.”.

8. Articolul 15 se completează cu alin. (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) În legătură cu realizarea de către Agenție a atribuției stabilite la art.16, precum și a altor atribuții stabilite în prezenta lege, titularul de licență pentru furnizarea gazelor naturale, titularul de licență pentru transportul gazelor naturale, titularul de licență pentru distribuția gazelor naturale este obligat să ofere Agenției, în termenele și în condițiile stabilite de aceasta, accesul la baza de date în format electronic, a consumatorilor finali, a utilizatorilor de sistem deserviți.”.

9. Articolul 16 alineatul (6), după cuvintele „să transmită” se introduc cuvintele „Agenției și”.

10. Articolul 26 alineatul (2) litera d), a doua propoziție va avea următorul cuprins: *„În acest sens, operatorul candidat trebuie să prezinte contractele de locațiune sau de predare-primire la deservire tehnică a rețelelor de gaze naturale, încheiate și/sau preluate de drept”*.

11. Articolul 39 alineatul (5) se completează cu o propoziție cu următorul cuprins: *„Operatorul sistemului de transport încheie cu utilizatorii de sistem contracte de prestare a serviciului de transport și contracte de echilibrare, conform modelului aprobat de Agenție”*.

12. Articolul 41 alineatul (1) la prima propoziție, după cuvintele „La cererea operatorului sistemului de transport” se introduce textul „autoritățile administrației publice locale,”.

13. Se completează cu articolul 42¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 42¹. Dezvoltarea capacităților bidirecționale

(1) Operatorii sistemelor de transport asigură capacitate fizică permanentă pentru transportul gazelor naturale în ambele direcții (în continuare „capacitate bidirecțională”) la toate interconexiunile cu țările vecine. Dezvoltarea sau majorarea capacității bidirecționale a unei interconexiuni se realizează în conformitate cu cerințele stabilite în Anexă și cu respectarea principiilor generale stabilite la art. 42. În cazul respectării procedurii și a cerințelor stabilite în Anexă, operatorii sistemelor de transport pot obține o derogare de la obligația stabilită în prezentul alineat.

(2) Costurile de investiție realizate în mod eficient în legătură cu executarea obligației stabilite la alin. (1) se iau în considerare la stabilirea tarifelor pentru serviciul de transport al gazelor naturale, cu respectarea prevederilor stabilite în prezentul articol.

(3) În cazul în care o investiție identificată ca fiind necesară pentru dezvoltarea sau majorarea capacității bidirecționale a unei interconexiuni nu este cerută de piață, dar este considerată necesară din punct de vedere al securității aprovizionării cu gaze naturale și dacă investiția respectivă generează costuri în Republica Moldova și o țară parte a Comunității Energetice sau un Stat Membru al Uniunii Europene (în continuare – *părți implicate*), sau într-o parte implicată în beneficiul unei alte părți implicate, Agenția, în cooperare cu autoritatea națională de reglementare din cealaltă parte implicată (în continuare – *autoritatea de reglementare implicată*) adoptă o decizie coordonată cu privire la modalitatea de alocare transfrontalieră a costurilor până la luarea unei decizii privind efectuarea investiției respective, cu respectarea procedurii stabilite în Anexă.

(4) La alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție, Agenția ține cont de principiile privind examinarea cererilor de investiție în legătură cu proiectele de interes comun în cadrul Comunității Energetice, stabilite în Legea cu privire la energetică, care sunt relevante pentru proiectele de infrastructură din sectorul gazelor naturale, în special în măsura în care beneficiile aferente investițiilor în infrastructură contribuie la sporirea securității aprovizionării cu gaze naturale în părțile implicate, precum și de investițiile deja efectuate în infrastructura în cauză.

(5) Decizia privind alocarea transfrontalieră a costurilor trebuie să urmărească evitarea oricărui efect impropriu de distorsionare a pieței gazelor naturale și să nu denatureze concurența și funcționarea corespunzătoare a pieței gazelor naturale, atât la nivel național, precum și la cel regional. ”

14. Articolul 48 alineatul (1) prima propoziție, după cuvintele „La cererea operatorului sistemului de distribuție” se introduce textul „autoritățile administrației publice locale.”.

15. Articolul 51, alineatele (1) și (2) vor avea următorul cuprins:

„(1) Activitatea de stocare a gazelor naturale se desfășoară de operatorul instalației de stocare în temeiul licenței pentru stocarea gazelor naturale, eliberată de Agenție în condițiile legii.

(2) Operatorul instalației de stocare este în drept să participe la piața gazelor naturale în calitate de participant specific pentru a achiziționa gaze naturale în scopuri operaționale în condițiile stabilite în prezenta lege și în actele normative de reglementare ale Agenției.”.

16. Se completează cu articolele 52¹ și 52² cu următorul cuprins:

„**Articolul 52¹**. Certificarea operatorului instalației de stocare

(1) Înainte de a fi desemnată în calitate de operator al instalației de stocare, prin eliberarea licenței pentru stocarea gazelor naturale, întreprinderea de gaze naturale urmează să fie certificată în conformitate cu procedura prevăzută în prezentul articol. Cererea privind certificarea în calitate de operator al instalației de stocare se depune la Agenție până la punerea în funcțiune a unei instalații de stocare subterană nou construită, astfel încât la momentul punerii în funcțiune a acesteia întreprinderea respectivă să fie în măsură să finalizeze procedura de certificare. La cererea privind certificarea solicitantul anexează documentele care demonstrează îndeplinirea cerințelor privind separarea operatorului instalației de stocare stabilite la art. 52.

(2) Procedura de certificare stabilită în prezentul articol se aplică inclusiv în raport cu întreprinderile de gaze naturale controlate de operatorii sistemelor de transport care au fost deja certificați în conformitate cu prevederile art. 36.

(3) Agenția examinează cererea privind certificarea și documentele anexate și refuză certificarea operatorului instalației de stocare, cu respingerea cererii privind certificarea operatorului instalației de stocare în cazul în care constată că o persoană care, în mod direct sau indirect, controlează sau își exercită vreun drept asupra operatorului instalației de stocare în sensul art. 25, ar putea pune în pericol securitatea aprovizionării cu gaze naturale sau interesele esențiale în materie de securitate ale Republicii Moldova sau ale Comunității Energetice. La examinarea acestui aspect Agenția ține cont de orice risc pentru securitatea aprovizionării cu gaze naturale la nivel național, regional sau la nivelul Comunității Energetice, precum și de orice atenuare a unui astfel de risc, care rezultă, printre altele, din:

a) dreptul de proprietate, aprovizionarea sau alte relații comerciale care ar putea afecta în mod negativ stimulentele și capacitatea operatorului instalației de stocare de a umple instalația de stocare subterană;

b) drepturile și obligațiile Comunității Energetice față de țara terță respectivă, conform principiilor dreptului internațional, inclusiv de drepturile și de obligațiile care rezultă din oricare acord încheiat cu una sau cu mai multe țări terțe la care Comunitatea Energetică este parte și în care sunt abordate aspecte legate de securitatea aprovizionării cu gaze naturale;

c) drepturile și obligațiile Republicii Moldova în raport cu țara terță în cauză, în conformitate cu acordurile încheiate cu țara respectivă, în măsura în care acestea nu contravin Tratatului Comunității Energetice;

d) orice alte fapte și circumstanțe specifice ale cazului respectiv.

(4) Ca măsură alternativă la refuzul privind certificarea operatorului instalației de stocare conform alin. (3), Agenția este în drept să aprobe hotărârea privind certificarea operatorului instalației de stocare sub rezerva stabilirii unor condiții care să garanteze atenuarea suficientă a riscurilor care ar putea influența în mod negativ constituirea de stocuri în instalațiile de stocare subterană, doar dacă aplicabilitatea condițiilor stabilite poate fi asigurată prin implementarea și monitorizarea efectivă a acestora. Astfel de condiții pot include, în special, obligația proprietarului instalației de stocare sau a operatorului instalației de stocare de a transfera gestionarea instalației de stocare către o parte terță.

(5) În cazul în care Agenția constată că riscurile pentru securitatea aprovizionării cu gaze naturale nu pot fi eliminate prin stabilirea de condiții în conformitate cu alin. (4), inclusiv prin obligarea proprietarului instalației de stocare sau a operatorului instalației de stocare de a transfera către o parte terță gestionarea instalației de stocare și, prin urmare, refuză certificarea, aceasta întreprinde următoarele acțiuni:

a) solicită proprietarului instalației de stocare sau operatorului instalației de stocare, ori oricărei persoane despre care s-a constatat că ar putea pune în pericol securitatea aprovizionării cu gaze naturale sau interesele esențiale în materie de securitate ale Comunității Energetice sau ale oricărei țări părți a Comunității Energetice să cedeze acțiunile sau drepturile pe care le deține cu titlu de proprietate asupra instalației de stocare sau în cadrul operatorului instalației de stocare și stabilește un termen pentru o astfel de cedare;

b) stabilește, după caz, măsuri provizorii pentru a asigura că o astfel de persoană nu poate exercita niciun control sau drept asupra respectivului proprietar al instalației de stocare sau operator al instalației de stocare până la cedarea participațiilor sau a drepturilor de proprietate;

c) stabilește compensații.

(6) În termen de 18 luni de la data înregistrării cererii privind certificarea, precum și a documentelor menționate la alin. (1), Agenția elaborează proiectul hotărârii cu privire la certificarea operatorului instalației de stocare sau refuză certificarea în condițiile stabilite în prezentul articol, cu indicarea motivelor de refuz.

(7) Agenția, în termen de cel mult 5 zile lucrătoare, expediază în adresa Secretariatului Comunității Energetice proiectul hotărârii cu privire la certificarea

operatorului instalației de stocare, anexând toate informațiile relevante în acest sens. În termen de 25 zile lucrătoare de la primirea notificării, Secretariatul Comunității Energetice prezintă Agenției avizul său referitor la proiectul hotărârii cu privire la certificarea operatorului instalației de stocare. În cazul în care, în termenul stabilit, Secretariatul Comunității Energetice nu emite un aviz, se consideră că acesta nu a avut niciun fel de obiecții la proiectul hotărârii respective.

(8) În termen de cel mult 25 zile lucrătoare de la primirea avizului Secretariatului Comunității Energetice sau de la expirarea termenului stabilit la alin. (7) pentru emiterea avizului respectiv de către Secretariatul Comunității Energetice, Agenția adoptă hotărârea cu privire la certificarea operatorului instalației de stocare, luând în considerare în cea mai mare măsură avizul Secretariatului Comunității Energetice emis în conformitate cu alin. (7).

(9) Hotărârea Agenției cu privire la certificarea operatorului instalației de stocare și avizul Secretariatului Comunității Energetice se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, pe pagina web oficială a Agenției și pe cea a Comunității Energetice.

(10) Operatorul instalației de stocare se consideră certificat numai după publicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a hotărârii cu privire la certificare, adoptată de Agenție conform prezentului articol.

Articolul 52². Monitorizarea respectării principiilor de certificare a operatorului instalației de stocare

(1) Operatorul instalației de stocare notifică Agenția cu privire la orice tranzacție planificată care ar necesita o reevaluare a conformității acestuia cu cerințele de certificare prevăzute la art. 52¹.

(2) Agenția monitorizează în mod continuu respectarea de către operatorul instalației de stocare a cerințelor de certificare prevăzute în prezenta lege. Agenția inițiază o procedură de certificare în scopul reevaluării respectării cerințelor în oricare din următoarele circumstanțe:

a) la primirea unei notificări din partea operatorului instalației de stocare certificat cu privire la intenția acestuia de a pune în funcțiune o nouă instalație de stocare subterană a gazelor naturale, în temeiul alin. (3);

b) la primirea unei notificări din partea operatorului instalației de stocare cu privire la orice tranzacție planificată care ar necesita o reevaluare a conformității acestuia cu cerințele de certificare prevăzute la art. 52¹;

c) din proprie inițiativă, în cazul în care dispune de informații ce atestă faptul că o modificare planificată a drepturilor sau a influenței asupra unui operator al instalației de stocare ar putea duce la nerespectarea cerințelor stabilite la art. 52 și 52¹;

d) la cererea motivată a Secretariatului Comunității Energetice.

(3) Operatorul instalației de stocare care a fost certificat în conformitate cu prezenta lege și care intenționează să pună în funcțiune o nouă instalație de stocare subterană a gazelor naturale este obligat să notifice despre acest fapt Agenția și să

prezintă documentele necesare stabilite la art. 52¹ alin. (1) în vederea inițierii unei noi proceduri de certificare.

(4) Agenția elaborează proiectul hotărârii cu privire la certificare în termen de 18 luni de la data primirea notificării prevăzute la alin. (2) lit. a) și b) expediate de operatorul instalației de stocare, de la constatarea circumstanței stabilite la alin. (2) lit. c) sau de la primirea cererii motivate a Secretariatului Comunității Energetice. Agenția efectuează certificarea cu respectarea cerințelor și a procedurii stabilite la art. 52¹.”

17. Articolul 53 se completează cu alineatele (5) și (6) cu următorul cuprins:

„(5) Operatorul instalației de stocare întreprinde toate măsurile necesare pentru a asigura funcționarea continuă a instalațiilor de stocare subterană a gazelor naturale pe care le exploatează. Încetarea funcționării unei instalații de stocare subterană poate fi realizată numai în cazul în care nu sunt respectate cerințele tehnice și de siguranță sau în cazul în care Agenția constată, în urma unei evaluări și ținând cont de avizul Secretariatului Comunității Energetice, faptul că încetarea funcționării acesteia nu ar diminua securitatea aprovizionării cu gaze naturale la nivel național sau la nivelul Comunității Energetice.

(6) În cazul în care, urmare a evaluării efectuate în conformitate cu alin. (5), Agenția constată că încetarea funcționării unei instalații de stocare este de natură să diminueze securitatea aprovizionării cu gaze naturale la nivel național sau la nivelul Comunității Energetice, iar încetarea funcționării unei instalații de stocare subterană nu este permisă, Agenția poate stabili măsuri compensatorii adecvate pentru a asigura continuitatea operării instalației de stocare respective.”

18. Articolul 56:

1) la alineatul (3), cuvintele „Regulamentul privind depozitul de stocare” se substituie cu cuvintele „Regulamentul privind instalația de stocare”;

2) la alineatul (4), cuvintele „acestui depozit” se substituie cu cuvintele „acestei instalații de stocare”.

19. Articolul 58 alineatul (5), cuvintele „unui nou depozit de stocare” se substituie cu cuvintele „unei noi instalații de stocare”.

20. Articolul 70 alineatul (6), după cuvântul „deconecteze” se introduce cuvântul „imediat”.

21. Articolul 80:

1) Se completează cu alin. (3¹-3³) cu următorul cuprins:

„(3¹) Consumatorii finali care au încheiat contract cu furnizorul care are impusă obligația de serviciu public prevăzută la art. 89, au dreptul la alegerea liberă și la schimbarea furnizorului cu condiția că și-au onorat obligațiile de plată a gazelor naturale consumate față de furnizorul respectiv și a fost aplicată după caz, componenta de echitate prevăzută la art. 99 alin. (3), precum și au dreptul de a dispune de toate datele relevante cu privire la consumul de gaze naturale. Componenta de echitate prevăzută la art. 99 alin. (3) se aplică după caz, și în cazul rezoluțiunii contractului de furnizare gaze încheiat cu un furnizor care are impusă obligația de serviciu public prevăzută la art. 89.

(3²) Furnizorii cărora le-a fost impusă obligația de serviciu public stabilite la art. 89, percep sau achită, în cazul înregistrării unor devieri financiare negative sau respectiv pozitive care depășesc valoarea de 5% a venitului reglementat definit conform Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate pentru furnizarea gazelor naturale, de la/către consumatorii finali care își schimbă furnizorul de gaze naturale sau rezoluționează contractul de furnizare a gazelor naturale o plată unică determinată conform formulei de calcul stabilite în Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate pentru furnizarea gazelor naturale și în clauzele obligatorii ale contractului de furnizare a gazelor naturale încheiat de către furnizorul de serviciu public cu consumatorii casnici sau cu consumatorii noncasnici prevăzute în Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale. La calculul componentei de corectare a venitului reglementat se ține cont de componenta de echitate.

(3³) Consumatorul final care solicită schimbarea furnizorului de gaze naturale sau rezoluționarea contractului de furnizare a gazelor naturale, și furnizorul de gaze naturale, care are impusă obligația de serviciu public prevăzută la art. 89, constată întrunirea condițiilor pentru perceperea sau achitarea componentei de echitate, are dreptul de a se adresa către Agenție pentru verificarea și informarea despre valoarea devierilor financiare înregistrate de furnizorul respectiv.”;

2) Se completează cu alin. (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) În cazul în care consumatorii finali schimbă furnizorul care furnizează gaze naturale în contextul îndeplinirii obligației de serviciu public stabilite la art. 89 și încheie un contract de furnizare a gazelor naturale la preț negociat sau rezoluționează contractul de furnizare a gazelor naturale cu furnizorul respectiv, pentru locul de consum/locurile de consum în cauză, acesta este în drept să revină la furnizorul care furnizează gaze naturale în contextul îndeplinirii obligației de serviciu public stabilite la art. 89 la expirarea termenului de 12 luni de la data rezoluțiunii contractului de furnizare a gazelor naturale la preț reglementat.”

3) Alineatul (7) se completează cu următoarea frază:

„Nu se permite încheierea de către consumatorii noncasnici a două sau mai multe contracte de furnizare a gazelor naturale pentru același loc de consum, în cazul în care unul din contractele de furnizare a gazelor naturale ale consumatorului respectiv este încheiat cu un furnizor ce are impusă obligația de serviciu public prevăzută la art. 89.”.

22. Articolul 85 se completează cu alin. (9¹) cu următorul cuprins:

„(9¹) Achizițiile de gaze naturale a furnizorilor ce își desfășoară activitatea în contextul obligației de serviciu public stabilite la art. 89 și 90 se consideră achiziție curentă și se efectuează de către conducerea executivă a furnizorilor respectivi fără a fi necesare aprobările pentru tranzacții de proporții prevăzute de Legea nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni și de Legea nr. 135/2007 privind societățile cu răspundere limitată.”.

23. Articolul 89:

1) alineatul (2) se completează cu un enunț cu următorul cuprins:

„Prin Hotărârea adoptată în acest sens, Agenția poate stabili condiții și cerințe specifice privind îndeplinirea obligației de serviciu public de a furniza gaze naturale consumatorilor finali specificați la alin. (1).”;

2) la alineatul (3), după cuvintele „se stabilesc în Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale” se introduce textul „și în Hotărârea adoptată conform alin. (2)”;

3) se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Agenția revocă prin hotărâre obligația de serviciu public stabilită în conformitate cu prezentul articol, în unul din următoarele cazuri:

a) furnizorul respectiv refuză să îndeplinească obligațiile ce îi incumbă conform obligației de serviciu public de a furniza gaze naturale anumitor categorii de consumatori finali;

b) furnizorul respectiv nu îndeplinește obligațiile ce îi incumbă conform obligației de serviciu public de a furniza gaze naturale anumitor categorii de consumatori finali, cu excepția situației în care neîndeplinirea obligației nu îi este imputabilă;

d) furnizorului respectiv i-a fost suspendată sau retrasă licența de furnizare a gazelor naturale.”.

24. Articolul 90:

1) alineatul (2), după prima propoziție se introduce următoarea propoziție: „Prin Hotărârea adoptată în acest sens, Agenția stabilește condiții și cerințe specifice privind îndeplinirea obligației de serviciu public de a asigura furnizarea de ultimă opțiune, inclusiv, dar fără a se limita la disponibilitatea surselor de furnizare a cantităților necesare de gaze naturale pentru a asigura îndeplinirea obligației de serviciu public respective.”;

2) alineatul (8) va avea următorul cuprins:

„(8) Furnizorul de ultimă opțiune furnizează gazele naturale consumatorilor finali pentru o perioadă de cel mult 4 luni. Până la expirarea acestei perioade, consumatorii finali ai furnizorului de ultimă opțiune sânt obligați să încheie un contract de furnizare a gazelor naturale cu un alt furnizor, în condițiile stabilite în prezenta lege.

Consumatorii finali care au schimbat furnizorul ce furnizează gaze naturale în contextul îndeplinirii obligației de serviciu public stabilite la art. 89 și au încheiat un contract de furnizare a gazelor naturale la preț negociat sau au rezoluționat contractul de furnizare a gazelor naturale cu furnizorul respectiv, și care la expirarea termenului prevăzut de prezentul alineat nu are semnat un contract de furnizare a gazelor naturale la preț negociat cu un alt furnizor, pot solicita prelungirea contractului de furnizare a gazelor naturale cu furnizorul de ultimă opțiune până la expirarea termenului stabilit la art. 80, alin. (4¹).”.

3) se completează cu alin. (8¹) cu următorul cuprins:

„(8¹) În cazul în care consumatorul final nu încheie în termenele stabilite la alin. (8) contract de furnizare a gazelor naturale cu un alt furnizor, operatorul de sistem este obligat să deconecteze, la cererea furnizorului de ultimă opțiune, instalațiile de gaze naturale ale consumatorului final în cauză, după notificarea prealabilă, cu 15 zile calendaristice înainte, a consumatorului final respectiv.”;

4) se completează cu alineatul (13¹) cu următorul cuprins:

„(13¹) Agenția revocă prin hotărâre obligația de serviciu public stabilită în conformitate cu prezentul articol, în unul din următoarele cazuri:

a) furnizorul respectiv refuză să îndeplinească obligațiile ce îi incumbă conform obligației de serviciu public de a asigura furnizarea de ultimă opțiune;

b) furnizorul respectiv nu îndeplinește obligațiile ce îi incumbă conform obligației de serviciu public de a asigura furnizarea de ultimă opțiune, cu excepția situației în care neîndeplinirea obligației nu îi este imputabilă;

d) furnizorului respectiv i-a fost suspendată sau retrasă licența de furnizare a gazelor naturale”.

25. Articolul 93 se completează cu textul „, în condițiile stabilite în prezenta lege”.

26. Articolul 94:

1) alineatul (1), cuvintele „ și furnizorii” se substituie cu textul „, traderii și furnizorii”;

2) alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Participanții la piața angro a gazelor naturale, inclusiv operatorii sistemelor de transport în legătură cu alocarea capacităților, sunt obligați să prezinte Agenției informații cu privire la tranzacțiile încheiate.

Modul de raportare și periodicitatea raportării se va stabili printr-o hotărâre a Agenției adoptată în acest sens.

Participanții la piața angro a gazelor naturale, inclusiv operatorii sistemelor de transport în legătură cu alocarea capacităților sunt obligați să păstreze informațiile și documentele aferente tranzacțiilor încheiate, timp de cel puțin 5 ani.”.

27. Articolul 97⁵, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(3) Agenția elaborează și aprobă Regulamentul cu privire la examinarea denunțurilor.”.

28. Articolul 97⁸ alineatul (9) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(9) Cerințele ce țin de protecția datelor la colectarea și prelucrarea informațiilor în contextul exercitării funcției de monitorizare a pieței gazelor naturale, se vor regăsi în Regulamentul cu privire la monitorizarea pieței, elaborat și aprobat de către Agenție”.

29. Articolul 98 alineatul (2):

1) litera (d), textul „pentru furnizarea de ultimă opțiune, ” se exclude;

2) se completează cu litera (d¹) cu următorul cuprins:

„d¹) prețurile reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în contextul îndeplinirii obligației de serviciu public de a asigura furnizarea de ultimă opțiune, care țin cont de necesitatea furnizorului de ultimă opțiune să procure cantități suplimentare de gaze naturale pe parcursul unor perioade scurte de timp la prețuri mai mari decât prețurile de procurare a gazelor naturale conform contractelor bilaterale;”.

30. Articolul 99:

a) alineatul (3), litera (a) se completează cu o liniuță cu următorul cuprins:
- componenta de echitate, care reprezintă obligațiuni de plată reciproce ca urmare a raporturilor contractuale;”;

b) la penultima liniuță textul „de transport,” se exclude;

c) după penultima liniuță se inserează o liniuță cu următorul cuprins:
„- nivelului rentabilității pentru activitatea reglementată de transport, ținând cont de specificul modelului de separare a operatorului sistemului de transport implementat;”;

d) alineatul (6) se completează cu o propoziție cu următorul cuprins:

„Tarifele pentru serviciile de transport vor reflecta și costurile serviciilor prestate de entitatea responsabilă de gestiunea unor porțiuni ale rețelei de transport al gazelor naturale.”.

31. Articolul 99¹ se completează cu alineatul (10) cu următorul cuprins:

„(10) Agenția poate aproba o reducere de până la 100% la tarifele pentru serviciul de transport al gazelor naturale bazate pe capacitate în punctele de intrare din instalațiile de stocare și în punctele de ieșire către acestea, cu excepția cazului și în măsura în care aceste instalații, care sunt conectate la mai multe rețele de transport al gazelor naturale, sunt utilizate pentru a concura cu unul sau mai multe puncte de interconectare.”.

32. Articolul 100, alineatul (5) se completează cu o propoziție cu următorul cuprins: „Agenția plasează pe pagina sa web oficială valoarea și structura prețurilor și a tarifelor reglementate aprobate.”.

33. Articolul 103:

1) alineatul (4) se completează cu litera d¹) cu următorul cuprins:

„d¹) principiile ce urmează a fi respectate la evaluarea națională a riscurilor care afectează securitatea aprovizionării cu gaze naturale;”;

2) alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și se revizuieste la necesitate, sau la solicitarea Secretariatului Comunității Energetice.”.

34. Articolul 104:

1) la alineatul (3) litera (n), cuvintele „și prin interconexiuni” se substituie cu cuvintele „și prin asigurarea capacităților bidirecționale la interconexiuni”.

2) alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Planul de acțiuni se revizuieste o dată la 4 ani sau mai devreme, în caz de necesitate, sau la solicitarea Secretariatului Comunității Energetice. Planul de acțiuni se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”.

3) se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:

„(6) Guvernul poate să delege autorităților publice, operatorilor de sistem și altor entități sarcini prevăzute în Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale. Sarcinile delegate se execută sub supravegherea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și se precizează în Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale.”.

35. Articolul 105:

1) la alineatul (1), cuvintele „se constată” se substituie cu cuvintele „se semnalează”, iar cuvintele „se confirmă” se substituie cu cuvintele „se constată”;

2) la alineatul (2), cuvintele „constată existența unei situații excepționale pe piața gazelor naturale” se substituie cu cuvintele „identifică semnalele unei potențiale situații excepționale în sectorul gazelor naturale”;

3) la alineatul (10), cuvintele „Grupului de coordonare privind securitatea aprovizionării Comunității Energetice” se substituie cu cuvintele „Grupului de coordonare privind securitatea aprovizionării cu gaze naturale din cadrul Comunității Energetice”.

36. Articolul 108¹:

1) în denumire, cuvintele „stocurilor de gaze naturale necesare pentru asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale” se substituie cu cuvintele „stocurilor de securitate”;

2) la alineatul (1), cuvintele „stocuri de gaze naturale” se substituie cu cuvintele „stocuri de securitate”, iar textul „Stocurile de gaze naturale pentru asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale (în continuare – *stocuri de securitate*)” se substituie cu cuvintele „Stocurile de securitate”;

3) la alineatul (2), textul „31 martie” se substituie cu textul „30 aprilie”;

4) la alineatul (5), textul „1 aprilie” se substituie cu textul „1 mai”;

5) Alineatul (5) se completează cu următorul text:

„Hotărârile Agenției cu privire la contribuțiile financiare se aprobă în regim de urgență, în conformitate cu articolul 9 alin. (7).”;

6) alineatul (8) va avea următorul cuprins:

„(8) Gazele naturale care fac obiectul stocurilor de securitate se utilizează, total sau parțial, în baza deciziei Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, în cazul constatării situației de alertă sau de urgență în conformitate cu Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale, sau declararea stării de urgență de către Parlament în conformitate cu art. 12 din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război.”;

7) se completează cu alineatul (12) cu următorul cuprins:

„(12) Entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate este obligată să țină evidența separată a tranzacțiilor încheiate în legătură cu crearea și

menținerea stocurilor de securitate și să informeze Guvernul și Agenția în legătură cu fiecare tranzacție încheiată, cu prezentarea documentelor aferente la cererea acestora. Informațiile privind tranzacțiile încheiate vor include:

- a) cantitatea gazelor naturale procurate;
- b) prețul de achiziție;
- c) vânzătorul;
- d) acordurile aferente privind transportul și stocarea gazelor naturale;
- e) alte date relevante.”.

37. Se completează cu articolele 108²-108⁴ cu următorul cuprins:

„**Articolul 108²**. Obligația de stocare a gazelor naturale

(1) În vederea atenuării majorărilor bruște a prețurilor pentru gazele naturale și a asigurării funcționării sigure și fiabile a pieței gazelor naturale, în spiritul solidarității cu țările părți ale Comunității Energetice și statele membre ale Uniunii Europene, Guvernul impune prin hotărâre unui furnizor de gaze naturale sau unui trader, care dispune de experiență în efectuarea tranzacțiilor cu gaze naturale și stocarea acestora (în continuare – titularul obligației de stocare), obligația privind stocarea a unei anumite cantități de gaze naturale în instalațiile de stocare din țări părți ale Comunității Energetice și/sau din statele membre ale Uniunii Europene (în continuare – obligația de stocare). Obligația de stocare poate fi impusă inclusiv entității pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate, care ține evidență separată a stocurilor respective. Obligația de stocare prevăzută la acest articol reprezintă o obligație impusă în interesul economic general.

(2) Cantitatea de gaze naturale care face obiectul obligației de stocare se stabilește anual de către Guvern până la 30 aprilie, în baza propunerii organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, conform calculelor efectuate de Agenție, reieșind din cantitatea totală de gaze naturale ce necesită a fi constituită în calitate de stocuri în instalațiile de stocare în conformitate cu art. 4, alin. (2¹), din care se deduce cantitatea de gaze naturale stocată în calitate de stocuri de securitate în condițiile stabilite la art. 108¹, precum și ținând cont de principiul stabilit la alin. (3). Titularul obligației de stocare asigură crearea stocurilor de gaze naturale care face obiectul obligației de stocare până la 1 octombrie, cu posibilitatea utilizării începând cu 1 noiembrie.

(3) În cazul în care capacitatea de transport a interconexiunilor existente sau alte limitări de ordin tehnic nu permit utilizarea integrală, în perioada 1 noiembrie – 31 martie, a stocurilor de gaze naturale ce urmează a fi create în cadrul obligației de stocare, se va asigura doar stocarea cantităților de gaze naturale posibil a fi utilizate din punct de vedere tehnic.

La realizarea obligației de stocare, inclusiv la alegerea instalațiilor de stocare care urmează a fi utilizate pentru crearea stocurilor de gaze naturale, titularul obligației de stocare ține cont de limitările de ordin tehnic care pot afecta livrarea gazelor naturale stocate, inclusiv de capacitatea de stocare disponibilă a instalațiilor de stocare, capacitatea tehnică a interconexiunilor cu țara pe teritoriul căreia sunt amplasate instalațiile de stocare respective, precum și de capacitățile

de extracție, raportate la consumul zilnic mediu pentru perioada 1 noiembrie – 31 martie din ultimii 5 ani calendaristici.

(4) În cazul în care Guvernul decide crearea de stocuri de combustibil alternativ de către anumiți participanți la piața gazelor naturale sau autorități publice, care pot fi utilizate pentru a înlocui consumul de gaze naturale, obligația de stocare poate fi redusă în mod echivalent și se consideră a fi îndeplinită parțial de obligația echivalentă de a stoca alți combustibili decât gazele naturale.

Reducerea obligației de stocare se aplică în măsura în care obligația respectivă nu poate fi executată din motive ce țin de existența unor limitări de ordin tehnic sau din motive ce țin de existența unor riscuri majore în ceea ce privește asigurarea continuității livrării gazelor naturale prin interconexiuni în cantitățile necesare sau la parametri de calitate stabiliți.

(5) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei notifică Secretariatul Comunității Energetice despre existența circumstanțelor prevăzute în prezentul alineat și despre intenția de a reduce cantitatea de gaze naturale, care face obiectul obligației de stocare, prin înlocuirea acesteia cu obligația echivalentă de a stoca alți combustibili decât gazele naturale.

Articolul 108³. Realizarea obligației de stocare a gazelor naturale

(1) Titularul obligației de stocare achiziționează gazele naturale destinate executării obligației de stocare prin procedură competitivă de achiziție sau cu respectarea regulilor utilizate pe piețele de gaze naturale, pe platformele de tranzacționare pe care se achiziționează gazele naturale. În mod excepțional, titularul obligației de stocare poate achiziționa gaze naturale prin intermediul unor contracte negociate direct, cu condiția demonstrării către Agenție a competitivității prețului de achiziție în baza unor contracte negociate direct față de procedura competitivă de achiziție.

(2) În vederea executării obligației prevăzute de prezentul articol, titularul obligației de stocare întreprinde acțiunile necesare pentru a rezerva capacitatea în instalațiile de stocare și capacitatea de transport la punctele de interconectare transfrontaliere, precum și încheie acordurile relevante cu operatorii sistemelor de transport, operatorii instalațiilor de stocare și/sau cu alți participanți la piața gazelor naturale din țările părți ale Comunității Energetice și/sau din Statele Membre ale Uniunii Europene în care există astfel de instalații de stocare.

(3) Titularul obligației de stocare este obligat să țină evidența separată a tranzacțiilor încheiate în legătură cu executarea obligației de stocare și să informeze Guvernul și Agenția în legătură cu fiecare tranzacție încheiată, cu prezentarea documentelor aferente, la cererea acestora. Informațiile privind tranzacțiile încheiate vor include fără a se limita:

- a) cantitatea gazelor naturale procurate;
- b) prețul de achiziție;
- c) vânzătorul;
- d) acordurile aferente privind transportul și stocarea gazelor naturale;
- e) alte date relevante.

(4) Costurile aferente creării și menținerii stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare includ costul gazelor naturale, costul contractării serviciului de stocare, costurile aferente eliberării și transportării stocurilor respective, precum și alte costuri ale titularului obligației de stocare pentru crearea și menținerea stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare. Pentru realizarea obligației stabilite în prezentul articol, titularul obligației de stocare poate utiliza resurse proprii sau poate beneficia de împrumuturi externe contractate direct de către acesta – surse financiare recreditate din contul împrumuturilor de stat externe contractate de Guvern în numele Republicii Moldova, și/sau de resurse financiare alocate din bugetul de stat, cu recuperarea acestora după punerea în circulație a gazelor naturale în conformitate cu alin. (5) - (12). Pentru realizarea obligației de stocare, titularul obligației de stocare poate beneficia de granturi ori de alte surse nerambursabile, care nu se iau în considerare la stabilirea de către Agenție a prețului reglementat prevăzut la alin. (7).

(5) Gazele naturale stocate în contextul executării obligației de stocare pot fi puse în circulație pe piața gazelor naturale de către titularul obligației de stocare în perioada 1 noiembrie – 31 martie. Cantitatea exactă de gaze naturale care poate fi vândută lunar în perioada respectivă corespunde cu cantitatea de gaze naturale stocată în contextul executării obligației de stocare disponibilă în prima zi a fiecărei luni, împărțită la numărul de luni rămase până la data de 1 aprilie.

(6) Cel târziu până la 10 octombrie a fiecărui an, titularul obligației de stocare expediază tuturor furnizorilor de pe piața cu amănuntul un contract-cadru elaborat după modelul EFET. Furnizorii care furnizează gaze naturale în contextul obligației de serviciu public stabilită la art. 89 semnează contractele-cadru respective până la 20 octombrie. Cantitățile exacte care urmează a fi vândute către fiecare furnizor de pe piața cu amănuntul se comunică ulterior de către titularul obligației de stocare, conform alin. (8).

(7) Titularul obligației de stocare este obligat să prezinte Agenției până la data de 1 octombrie a fiecărui an, spre aprobare, cererea privind aprobarea prețului reglementat la care urmează a fi vândute gazele naturale care fac obiectul obligației de stocare (în continuare prețul reglementat al stocurilor de gaze naturale) și calculul motivat și documentat al costurilor sale anuale aferente, pentru anul calendaristic precedent. Agenția aprobă prețul reglementat al stocurilor de gaze naturale și cota de piață care revine fiecărui furnizor de pe piața cu amănuntul în termen de până la 20 octombrie. Hotărârile Agenției prevăzute de prezentul alineat se aprobă în regim de urgență, în conformitate cu articolul 9 alin. (7)”.

(8) În termen de 1 zi lucrătoare de la aprobarea de către Agenție a hotărârilor prevăzute la alin. (7), și ulterior până la data de 15 a lunii noiembrie și decembrie, titularul obligației de stocare expediază în adresa fiecărui furnizor de pe piața cu amănuntul oferta în care indică prețul reglementat al stocurilor de gaze naturale și cantitățile de gaze naturale propuse pentru achiziționare, distribuite după cum urmează: cantități lunare - pentru perioada noiembrie-decembrie și o cantitate trimestrială pentru perioada ianuarie-martie. La determinarea cantităților ce

urmează a fi vândute fiecărui furnizor de pe piața cu amănuntul, titularul obligației de stocare ține cont de cota de piață pe care o deține furnizorul respectiv pe piața gazelor naturale, stabilită de Agenție în conformitate cu alin. (7).

(9) În cazul în care decid să achiziționeze gaze naturale de la titularul obligației de stocare, în termen de până la a 25-a zi a lunii octombrie, noiembrie și decembrie, furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale îl notifică pe acesta, cu privire la intenția de a achiziționa gaze naturale în perioada următoare și încheie, după caz, contracte individuale la contractele-cadru semnate conform alin. (6).

(10) În cazul în care un furnizor sau mai mulți furnizori de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale nu expediază în adresa titularului obligației de stocare notificarea menționată la alin. (9) sau dacă indică în notificarea expediată o cantitate de gaze naturale mai mică decât cea propusă în ofertă, în conformitate cu principiul stabilit la alin. (5), titularul obligației de stocare include cantitatea rămasă disponibilă în ofertele expediate furnizorilor de pe piața cu amănuntul pentru perioadele următoare calculată proporțional cotelor de piață și volumelor menționate în notificările expediate conform alin. (9).

(11) În cazul în care, la situația de după 25 decembrie, în urma notificărilor depuse de furnizorii de pe piața cu amănuntul, rămân cantități de gaze naturale disponibile, titularul obligației de stocare poate să le vândă, prioritar pe piața de gaze naturale din Republica Moldova, sau pe alte piețe de gaze naturale la care are acces, în condiții transparente și nediscriminatorii și la un preț nu mai mic decât prețul reglementat al stocurilor de gaze naturale, aprobat de Agenție conform alin. (7).

(12) Cantitatea de gaze naturale stocată în contextul executării obligației de stocare, rămasă disponibilă la 1 aprilie urmează a fi menținută în contul stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare pentru următoarea perioadă calendaristică. Cantitatea de gaze naturale rămasă disponibilă la expirarea perioadei stabilite la art.114 alin, (18¹) se pune în circulație în condițiile stabilite de Guvern, iar titularul obligației de stocare poate primi compensație financiară conform alin. (15).

(13) Profitul suplimentar celui reglementat, obținut de titularul obligației de stocare din vânzarea gazelor naturale conform alin. (11) se raportează către Agenție și se utilizează pentru crearea stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare în următoarea perioadă calendaristică, pentru reducerea cheltuielilor legate de stocare sau pentru reducerea unei eventuale compensații financiare aplicate conform alin. (15).

(14) În cazul constatării situației de alertă sau de urgență în conformitate cu Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale, sau în cazul declarării de către Parlament a stării de urgență în conformitate cu art. 12 din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, conform deciziei Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, titularul obligației de stocare pune în circulație pe piața gazelor naturale pe

parcursul anului, parțial sau total, cantitatea disponibilă de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare.

(15) Titularul obligației de stocare căruia i-a fost impusă obligația de stocare poate primi stimulente sau compensații financiare pentru deficitul de venituri sau pentru costurile suportate de acesta ca urmare a respectării obligației de stocare, în cazul în care deficitul sau costurile respective nu pot fi acoperite prin veniturile obținute din activitatea desfășurată în legătură cu executarea obligației de stocare. Stimulentele sau compensațiile financiare se stabilesc în conformitate cu mecanismul prevăzut prin Hotărâre de Guvern, în baza calculului Agenției. În cazul în care stimulentele sau compensația financiară este finanțată printr-o plată inclusă în tariful pentru serviciul de transport sau în facturile emise de operatorii sistemelor de transport pentru prestarea serviciului de transport al gazelor naturale, plata respectivă nu se aplică punctelor de interconectare transfrontaliere.

Articolul 108⁴. Mecanismul de partajare a eforturilor pentru îndeplinirea obiectivului de creare a stocurilor

(1) La decizia Guvernului, obligația de stocare prevăzută la art. 108² poate fi înlocuită integral sau parțial prin intermediul unui mecanism de partajare a eforturilor cu una sau mai multe țări părți ale Comunității Energetice, state membre ale Uniunii Europene care dispun de instalații de stocare a gazelor naturale (în continuare mecanismul de partajare), stabilit într-un tratat interstatual sau interinstituțional încheiat în acest sens.

(2) La elaborarea mecanismului de partajare, Guvernul ține cont de informațiile relevante ale celei mai recente evaluări a riscurilor efectuate în conformitate cu cerințele stabilite în Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale, precum și de următoarele:

a) costul sprijinului financiar pentru îndeplinirea obiectivului de creare a stocurilor de gaze naturale, stabilit pentru țara parte a Comunității Energetice, statul membru al Uniunii Europene pe teritoriul căreia/căruia sunt amplasate instalațiile de stocare, excluzând alte costuri legate de îndeplinirea oricăror obligații ce țin de crearea stocurilor în scopuri strategice;

b) volumele de gaze naturale necesare pentru a satisface cererea consumatorilor protejați, în cazurile stabilite la articolul 103, alin. (4), lit. b);

c) limitările de ordin tehnic, inclusiv capacitatea de stocare disponibilă a instalațiilor de stocare, capacitatea tehnică transfrontalieră de transport și capacitățile de extracție.

(3) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei notifică Secretariatul Comunității Energetice și Grupul de coordonare privind securitatea aprovizionării cu gaze naturale din cadrul Comunității Energetice cu privire la mecanismul de partajare ce urmează a fi implementat.”.

38. Articolul 112 la alineatul (3), cuvintele „este în drept să aplice” se substituie cu cuvântul „aplică”.

39. Articolul 113:

1) alineatul (1) se completează cu litera f) cu următorul cuprins:

„f) neîndeplinirea, îndeplinirea cu întârziere sau îndeplinirea defectuoasă de către întreprinderile de gaze naturale a obligațiilor stabilite la art. 108²-108³”;

2) alineatul (2) se completează cu litera g) cu următorul cuprins:

„g) neexecutarea de către titularul de licență a obligațiilor de serviciu public impuse în conformitate cu prevederile art. 11, art. 89 și art. 90 sau refuzul de a-și onora obligațiile de serviciu public”;

3) alineatul (3) litera b), cuvintele „în raport cu întreprinderea de gaze naturale integrată pe verticală” se exclud.

40. Articolul 114:

1) se completează cu alineatul (16¹) cu următorul cuprins:

„(16¹) Propunerile de dezvoltare a capacității bidirecționale, inclusiv propunerile argumentate privind alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție, precum și cererile de derogare prevăzute la art. 42¹ se prezintă de către operatorul sistemului de transport cel târziu la 1 februarie 2025 și doar pentru interconexiunile existente la 1 noiembrie 2021, iar pentru interconexiunile noi - după finalizarea studiului de fezabilitate, însă înainte de începerea etapei de proiectare tehnică detaliată a infrastructurii respective.”

2) se completează cu alineatul (18¹) cu următorul cuprins:

„(18¹) Prevederile stabilite la articolul 4 alin. (2¹), articolul 99¹ alin. (10) și articolele 108² și 108³ se aplică până la 1 aprilie 2025.”

41. Se completează cu Anexa cu următorul cuprins:

„Anexă

Examinarea cererilor privind capacitățile bidirecționale la interconexiuni

1. Pentru a dezvolta sau pentru a majora capacitatea bidirecțională pe o interconexiune, sau pentru a obține sau a prelungi o derogare de la obligația respectivă, operatorul sistemului de transport prezintă Agenției, care este autoritatea competentă pentru punerea în aplicare a prevederilor prezentei Anexa și art. 42¹, după consultarea tuturor operatorilor de transport potențial vizati:

a) o propunere de dezvoltare a unei capacități fizice permanente pentru transportul gazelor naturale în ambele direcții pe interconexiune, pentru a asigura capacitate bidirecțională permanentă în ceea ce privește direcția inversată a fluxului (în continuare – propunere de dezvoltare a capacității bidirecționale); sau

b) o cerere de derogare de la obligația de a asigura capacitate bidirecțională/o cerere de prelungire a derogării de la obligația de a asigura capacitate bidirecțională (în continuare – cerere de derogare).

2. Operatorul sistemului de transport colaborează cu operatorul sistemului de transport adiacent în vederea prezentării unei propuneri comune de dezvoltare a capacității bidirecționale sau a unei cereri de derogare comune.

3. Propunerea de dezvoltare a capacității bidirecționale sau cererea de derogare trebuie să includă o analiză cost-beneficiu, efectuată în conformitate cu

metodologiile relevante stabilite în cadrul Comunității Energetice și se bazează pe următoarele elemente:

- a) o evaluare a cererii pe piața gazelor naturale;
- b) previziunile privind cererea și oferta;
- c) impactul economic posibil asupra infrastructurii existente;
- d) un studiu de fezabilitate;
- e) costurile capacității bidirecționale, incluzând consolidarea necesară a sistemului de transport;
- f) beneficiile pentru siguranța furnizării de gaze naturale, luând în considerare posibila contribuție a capacității bidirecționale la îndeplinirea standardului privind infrastructura prevăzut la art. 103 alin. (4).

4. La prezentarea propunerii de dezvoltare a capacității bidirecționale, operatorii sistemelor de transport pot depune o propunere argumentată privind alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție.

5. La recepționarea propunerii de dezvoltare a capacității bidirecționale sau a cererii de derogare, Agenția, în coordonare cu autoritatea de reglementare implicată consultă, fără întârziere, cu privire la propunerea sau cererea respectivă autoritățile competente responsabile pentru punerea în aplicare a prevederilor ce țin de asigurarea capacităților bidirecționale la interconexiuni din țările părți ale Comunității Energetice, din Statele Membre ale Uniunii Europene care, în conformitate cu rezultatele evaluării naționale a riscurilor realizată conform Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale, ar putea beneficia de pe urma capacității bidirecționale, precum și Secretariatul Comunității Energetice și Comitetul de reglementare al Comunității Energetice. Părțile consultate sunt în drept să emită o opinie cu privire la propunerea de dezvoltare a capacității bidirecționale sau cererea de derogare în cauză în termen de cel mult 4 luni de la primirea solicitării Agenției.

6. La primirea propunerii de dezvoltare a capacității bidirecționale, care este însoțită de propunerea privind alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție, Agenția cooperează cu autoritatea de reglementare implicată și, după consultarea dezvoltatorilor proiectului ce vizează dezvoltarea capacității bidirecționale în cauză, adoptă în termen de cel mult 6 luni decizii coordonate cu privire la alocarea transfrontalieră a costurilor de investiții, care vor fi suportate de către fiecare operator al sistemului de transport implicat în proiectul de dezvoltare a capacității bidirecționale, cu respectarea prevederilor alin. (2) - (5) din articolul 42¹. În cazul în care Agenția și autoritatea de reglementare implicată nu ajung la un consens în termenul respectiv, Agenția informează, fără întârziere, despre acest fapt organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, Secretariatul Comunității Energetice și Comitetul de reglementare al Comunității Energetice.

7. Agenția cooperează cu autoritatea competentă responsabilă pentru punerea în aplicare a prevederilor ce țin de asigurarea capacităților bidirecționale la interconexiuni din cealaltă parte implicată (în continuare – autoritatea

competentă implicată) și adoptă o decizie coordonată în ceea ce privește propunerea de dezvoltare a capacității bidirecționale sau cererea de derogare, în baza rezultatelor evaluării naționale a riscurilor efectuată conform Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale, a informațiilor specificate la punctul 3 și a opiniilor prezentate conform punctului 5, precum și ținând cont de securitatea aprovizionării cu gaze naturale și de contribuția acesteia la funcționarea pieței gazelor naturale. Decizia coordonată se adoptă în termen de 2 luni de la expirarea termenului stabilit la punctul 5, cu excepția cazului în care opiniile părților consultate conform prevederii respective au fost recepționate până la termenul respectiv sau după expirarea termenului de 6 luni pentru adoptarea unei decizii coordonate de către autoritățile de reglementare implicate, stabilit la punctul 6.

8. Prin decizia coordonată prevăzută la punctul 7, Agenția și autoritatea competentă implicată:

a) acceptă propunerea de dezvoltare a capacității bidirecționale. Decizia respectivă trebuie să includă o analiză cost-beneficiu, un calendar de implementare, precum și modalitățile privind utilizarea ulterioară a capacității respective și trebuie să fie însoțită de decizia coordonată cu privire la alocarea transfrontalieră a costurilor, adoptată de autoritățile de reglementare în conformitate cu punctul 6;

b) acordă o derogare sau prelungește derogarea temporară pentru o perioadă de maximum patru ani, dacă analiza cost-beneficiu inclusă în decizie demonstrează că, capacitatea pe direcția inversată a fluxului nu ar duce la îmbunătățirea securității aprovizionării cu gaze naturale nici a unei din părțile implicate sau dacă respectivele costuri de investiție ar depăși cu mult potențialele beneficii pentru securitatea aprovizionării cu gaze naturale; sau

c) solicită operatorilor sistemelor de transport să modifice și să prezinte repetat, în termen de cel mult patru luni, propunerea de dezvoltare a capacității bidirecționale sau cererea de derogare.

9. După consultarea autorității competente implicate, Agenția informează despre decizia coordonată prevăzută la punctul 7, precum și opiniile primite în urma consultărilor efectuate conform punctul 5, autorității de reglementare implicate, autorităților competente responsabile pentru securitatea aprovizionării cu gaze naturale și autorităților de reglementare care au prezentat o opinie în conformitate cu prevederile punctul 5, precum și Secretariatului Comunității Energetice și Comitetului de reglementare al Comunității Energetice.

10. Autoritățile competente responsabile pentru punerea în aplicare a prevederilor ce țin de asigurarea capacităților bidirecționale la interconexiuni conform punctului 9 sunt în drept să prezinte obiecții la decizia coordonată respectivă în termen de cel mult două luni de la primirea notificării. Obiecțiile în cauză se transmit autorităților care au adoptat decizia coordonată conform punctului 7, Secretariatului Comunității Energetice și Comitetului de reglementare al Comunității Energetice. Obiecțiile prezentate se limitează la faptele și la

rezultatele evaluării efectuate în legătură cu decizia respectivă, în special în ceea ce privește alocarea transfrontalieră a costurilor care nu a fost obiectul consultării efectuate în conformitate cu punctul 5.

11. Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice și Secretariatul Comunității Energetice emit opinii cu privire la decizia coordonată, pe care le expediază inclusiv în adresa Agenției, în termenele și conform cerințelor stabilite în cadrul Tratatului Comunității Energetice. În termen de cel mult 4 săptămâni de la recepționarea opiniei Secretariatului Comunității Energetice, Agenția, în coordonare cu autoritatea competentă implicată modifică decizia coordonată, luând în considerare, în cea mai mare măsură, avizul Secretariatul Comunității Energetice.

12. În cazul în care Agenția și autoritatea competentă implicată nu au fost în măsură să adopte o decizie coordonată în termenul stabilit la punctul 7, sau în cazul în care autoritățile de reglementare implicate nu au putut ajunge la un acord privind alocarea costurilor de investiție în termenul stabilit la punctul 6, Agenția informează despre acest fapt Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice și Secretariatul Comunității Energetice cel târziu în ziua expirării termenului respectiv, pentru a emite o opinie în termenele și condițiile stabilite în cadrul Tratatului Comunități Energetice.

13. Agenția este obligată să păstreze confidențialitatea informațiilor care constituie secret comercial.”.

Art. II. - Agenția, în termen de 4 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, va aduce în concordanță cu prezenta lege metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale, precum și alte acte normative de reglementare.

Art. III. – Prezenta Lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președintele Parlamentului

Notă Informativă
la proiectul hotărârii de guvern privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea
Legii nr.108/2016 cu privire la gazele naturale

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul hotărârii de guvern privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.108/2016 cu privire la gazele naturale (în continuare – *Proiectul legii de modificare*) a fost elaborat de către Ministerul Energiei.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Republica Moldova nu dispune de capacități de producere sau stocare a gazelor naturale, fiind totalmente dependentă de importul acestora. Până în anul 2021 țara noastră depindea de o singură sursă de import, și anume de contractul de vânzare-cumpărare a gazelor naturale încheiat între SA „Moldovagaz” și SAP „Gazprom”.

Pe parcursul a doi ani consecutivi, 2021 și 2022 sectorul gazelor naturale a funcționat în condițiile unui deficit de gaze naturale, datorat reducerii volumelor de gaze livrate în baza contractului încheiat între SA „Moldovagaz” și SAP „Gazprom”, iar acest fapt a afectat semnificativ sectorul electroenergetic, precum și economia țării în general. În toamna anului 2022 livrările zilnice de gaze naturale de către SAP „Gazprom” erau limitate la 5,7 mln. m³/zi, ceea ce nu era suficient pentru a acoperi nici chiar cererea redusă de gaze naturale¹ a consumatorilor finali. Astfel, în octombrie 2022, Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova a mandatat SA „Energocom” de a procura volume suplimentare de gaze de pe piețele europene pentru a suplini deficitul de pe piața internă și a asigura continuitatea aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor.

Remarcăm volatilitatea pieței din perioada ultimilor doi ani, astfel la sfârșitul anului 2021, prețurile angro la gazele naturale din Europa au crescut la niveluri fără precedent, unul din factorii cheie fiind nivelul semnificativ scăzut de umplere a instalațiilor de stocare a gazelor naturale². De la începutul anului 2022, situația de pe piața europeană a gazelor naturale a devenit și mai critică, fiind determinată inclusiv de agresiunea militară rusă în Ucraina. Aceste evenimente au dus la creșteri și mai mari ale prețului la gaze, precum și la incertitudinea disponibilității gazelor naturale necesare pentru a acoperi cererea, în special în perioada rece a anului.

Astfel, SA „Energocom” a fost nevoită să achiziționeze gaze naturale de pe piața europeană la prețuri spot mari, disponibile la acel moment, ceea ce a determinat necesitatea ajustării prețurilor reglementate la gazele naturale. Deși, pentru a atenua majorarea prețurilor reglementate, Guvernul Republicii Moldova a acordat compensații semnificative consumatorilor vulnerabili, impactul creșterii fără precedent a prețurilor la gaze naturale pe piețele regionale a sensibilizat societatea.

În condițiile descrise pentru a asigura aprovizionarea neîntreruptă cu gaze naturale a consumatorilor protejați, a fost crucială achiziția volumelor de gaze naturale suficiente pentru producerea energiei electrice și termice în sezonul de încălzire. Aceasta cu atât mai mult cu cât contextul geopolitic actual și politizarea comerțului cu resurse energetice de către Federația Rusă, a crescut exponențial riscurile de aprovizionare cu energie, toate economiile majore din UE confruntându-se cu o creștere a prețurilor pentru energia electrică și gaze naturale. Astfel, cererea crescută de gaze în UE sau în alte regiuni ale lumii ar putea submina esențial securitatea aprovizionării cu gaze naturale și energie electrică pe alte piețe, mai sensibile la prețuri. Totodată, nivelul de expunere a Republicii Moldova la șocuri externe este și mai mare decât media și va persista pe termen lung, reieșind din factorii de conjunctură: lipsa capacităților de producere și a capacităților de stocare, dependența majoră a populației și mediului energetic de resurse energetice clasice, nivelul incipient de dezvoltare a unei piețe liberalizate a gazelor naturale.

¹Pentru a face față acestei crize, Guvernul a implementat o serie de măsuri preventive, care au facilitat o scădere semnificativă a consumului de gaze, ajungând la aproximativ 50%, față de anii precedenți.

² Rata medie de umplere a instalațiilor de stocare a gazelor din UE a scăzut de la 75% la sfârșitul lunii septembrie 2021 la 53% până la sfârșitul anului, cel mai scăzut nivel de umplere a instalațiilor de stocare din ultimii zece ani.

În context, Republica Moldova ar putea apela la practica utilizată în Statele membre ale Uniunii Europene privind crearea stocurilor de gaze naturale/umplerea instalațiilor de stocare subterană, în conformitate cu Regulamentul UE nr. 2022/1032 de modificare a Regulamentelor (UE) 2017/1938 și (CE) nr. 715/2009 în ceea ce privește stocarea gazelor, care a fost elaborat și aprobat pentru a asigura flexibilitate și reziliență mai mare a pieței europene a gazelor naturale, date fiind circumstanțele descrise mai sus.

Conform celor menționate supra, Republica Moldova nu dispune de instalații de stocare subterană, însă este înconjurată de state cu o capacitate substanțială de stocare a gazelor (statele părți ale Comunității Energetice și din Statele Membre ale Uniunii Europene), în care furnizorii, traderii de gaze naturale pot stoca gaze naturale pentru a se evita eventuale penurii de gaze, precum și pentru a se gestiona problema volatilității prețurilor la gaze.

În acest sens menționăm capacitatea de stocare a gazelor naturale din Ucraina cu un volum de lucru agregat de 31 mlrd. m³ și o rată zilnică de extracție de până la 133 mln. m³/zi. Pe de altă parte, capacitatea de stocare a gazelor naturale din România cu un volum de lucru agregat de 3 mlrd. m³ și o rată zilnică de extracție de până la 30 mln. m³/zi. Rutele de transport existente permit transportul către și dinspre depozitele de stocare a gazelor existente în Ucraina și România.

Regulamentul UE nr. 2022/1032, prevede posibilitatea creării stocurilor în perioada de vară pentru a fi utilizate în perioada de iarnă, inclusiv pentru atenuarea eventualelor șocuri de preț la gazele naturale în sezonul rece. Totodată, urmare a Deciziei Consiliului Ministerial nr. 2022/01/MC-EnC, Regulamentul UE nr. 2022/1032 a fost inclus în *acquis*-ul Comunității Energetice. Astfel, Republica Moldova în calitate de Parte Contractantă la Tratatul Comunității Energetice, precum și în virtutea obligațiilor sale de țară candidată la Uniunea Europeană are obligația de a transpune Regulamentul UE respectiv, atât în ceea ce privește realizarea obligației de creare și menținere a stocurilor, precum și în partea ce ține de certificarea operatorilor instalațiilor de stocare subterană. În conformitate cu obligațiile asumate în cadrul Comunității Energetice, Republica Moldova urmează să transpună în legislația națională și Regulamentul UE nr. 2017/1938 privind măsurile de garantare a siguranței furnizării de gaze. Regulamentul respectiv urmează a fi transpus în legislația secundară, prin operarea de modificări în Hotărârea Guvernului nr. 207/2019 pentru aprobarea Regulamentului privind situațiile excepționale pe piața gazelor naturale și a Planului de acțiuni pentru situații excepționale pe piața gazelor naturale. Cu toate acestea, mai multe prevederi urmează a fi introduse în legislația primară, iar o serie de prevederi din Capitolul XV al Legii nr. 108/2016 urmează a fi ajustate pentru a corespunde prevederilor Regulamentului UE în cauză.

Concomitent, a apărut necesitatea revizuirii/completării unor prevederi din Legea cu privire la gazele naturale, pentru a se soluționa unele curențe apărute pe parcursul implementării acestora și/sau pentru a exclude echivocul în interpretate cu privire la:

- revocarea obligațiilor de serviciu public stabilite la art. 89 și 90 din Legea cu privire la gazele naturale;
- cazurile în care sunt utilizate stocurile de securitate și procedura de aprobare a contribuțiilor financiare;
- obligația participanților la piața gazelor naturale de a raporta anumite tipuri de tranzacții autorității de reglementare în contextul exercitării de către aceasta a funcției de monitorizare a pieței de gaze naturale.
- introducerea unor măsuri preventive care vor duce la creșterea securității aprovizionării cu gaze naturale în conformitate cu cerințele Regulamentului (UE) 2017/1938.

Finalitățile urmărite: armonizarea legislației naționale cu prevederile *acquis*-ului Comunității Energetice; depășirea provocărilor la securitatea aprovizionării cu gaze naturale prin sporirea rezilienței sistemului energetic în cazul unei crize; micșorarea impactului eventualelor situații excepționale în sectorul gazelor naturale asupra economiei naționale și asigurării aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor finali; atingerea unui nivel

admisibil de securitate energetică, asigurând în același timp aprovizionarea consumatorilor finali cu gaze naturale, la prețuri accesibile; dezvoltarea și modernizarea infrastructurii existente în scopul asigurării securității energetice a statului.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.108/2016 cu privire la gazele naturale conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, ce rezultă din angajamentele asumate în cadrul Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, precum și din angajamentele țării la Tratatul Comunității Energetice.

Astfel, potrivit clauzei de armonizare, proiectul de lege transpune parțial:

– art. 2, 5, 6c, 7, art. 9, 10 și Anexa III din Regulamentul (CE) nr. 2017/1938 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2017 privind măsurile de garantare a securității aprovizionării cu gaze naturale și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 994/2010, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 280 din 28 octombrie 2017, în varianta adaptată și adoptată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2022/01/MC-EnC din 30 septembrie 2022;

– art. 3a și 13 din Regulamentul (CE) nr.715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale și de abrogare a Regulamentului (CE) nr.1775/2005, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 211 din 14 august 2009, în varianta adaptată și adoptată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2011/02/MC-EnC, și modificat prin Regulamentul (CE) nr. 2022/1032 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 iunie 2022 privind modificarea Regulamentelor (CE) nr. 2017/1938 și nr. 715/2009, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 173 din 30 iunie 2022, în varianta adaptată și adoptată prin decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2022/01/MC-EnC din 30 septembrie 2022.

În conformitate cu prevederile Regulamentului privind armonizarea legislației, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018, a fost elaborat Tabelul de concordanță.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Principalele prevederi ale Proiectului legii de modificare, pot fi grupate în 2 categorii principale:

I) Prevederi ce țin de transpunerea în legislația națională a Regulamentului UE nr. 2022/1032 și Regulamentului UE nr. 2017/1938 privind măsurile de garantare a siguranței furnizării de gaze, în speță:

1) cu privire la crearea și menținerea stocurilor de gaze naturale, pentru a se asigura utilizarea, până la 1 noiembrie a fiecărui an calendaristic, a capacității de stocare a gazelor naturale în instalațiile de stocare din alte țări părți ale Comunității Energetice și din statele membre ale Uniunii Europene, care să corespundă unui nivel de cel puțin 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor finali din Republica Moldova, racordați la rețelele de gaze naturale ale operatorilor de sistem licențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici.

Astfel, în vederea atenuării șocurilor de preț pentru gazele naturale și asigurării funcționării sigure și fiabile a pieței gazelor naturale, în spiritul solidarității cu țările părți ale Comunității Energetice și statele membre ale Uniunii Europene, Guvernul urmează să impună unui furnizor de gaze naturale sau unui trader, care dispune de experiență în efectuarea tranzacțiilor cu gaze naturale și stocarea acestora (titularul obligației de stocare), obligația privind stocarea unei anumite cantități de gaze naturale în instalațiile de stocare subterană din alte țări părți ale Comunității Energetice și/sau din statele membre ale Uniunii Europene (obligația de stocare). Remarcăm că, cantitatea de gaze naturale care va face obiectul obligației de stocare urmează a fi stabilită de către Guvern, reieșind din cantitatea totală de gaze naturale ce necesită a fi constituită în calitate de stocuri în

instalațiile de stocare subterană, din care va fi dedusă cantitatea de gaze naturale stocată în calitate de stocuri de securitate.

Titularul obligației de stocare achiziționează gazele naturale destinate executării obligației de stocare prin procedură competitivă de achiziție sau cu respectarea regulilor utilizate pe piețele de gaze naturale, pe platformele de tranzacționare pe care se achiziționează gazele naturale. În mod excepțional, titularul obligației de stocare poate achiziționa gaze naturale prin intermediul unor contracte negociate direct, cu condiția demonstrării către Agenție a competitivității prețului de achiziție în baza unor contracte negociate direct față de procedura competitivă de achiziție.

De asemenea, în scopul îndeplinirii obiectivului de creare a stocurilor, prin proiect se reglementează „mecanismul de partajare a eforturilor” pentru realizarea acestui obiectiv. Astfel, la decizia Guvernului, obligația de stocare poate fi înlocuită integral sau parțial prin intermediul unui mecanism de partajare a eforturilor cu una sau mai multe țări părți ale Comunității Energetice sau cu unul sau mai multe State Membre ale Uniunii Europene care dispun de instalații de stocare a gazelor naturale. La elaborarea mecanismului de partajare, Guvernul urmează să țină cont de informațiile relevante ale celei mai recente evaluări a riscurilor efectuate, precum și de:

a) costul sprijinului financiar pentru îndeplinirea obiectivului de creare a stocurilor de gaze naturale, stabilit pentru țara parte a Comunității Energetice, statul membru al Uniunii Europene pe teritoriul căreia/căruia sunt amplasate instalațiile de stocare, excluzând alte costuri legate de îndeplinirea oricăror obligații ce țin de crearea stocurilor în scopuri strategice;

b) volumele de gaze naturale necesare pentru a satisface cererea consumatorilor protejați, în cazurile stabilite la articolul 103, alin. (4), lit. b);

c) limitările de ordin tehnic, inclusiv capacitatea de stocare disponibilă a instalațiilor de stocare, capacitatea tehnică transfrontalieră de transport și capacitățile de extracție.

2) cu privire la certificarea operatorului instalației de stocare subterană.

În context, prin Proiectul legii de modificare, se reglementează procedura de certificare a operatorului instalației de stocare, inclusiv termenii în baza cărora Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică va examina cererea privind certificarea, modul de coordonare a proiectului hotărârii Agenției cu privire la certificarea operatorului instalației de stocare cu Secretariatului Comunității Energetice, etc. De asemenea, Proiectul legii de modificare conține prevederi ce vizează monitorizarea de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a respectării de către operatorul instalației de stocare a cerințelor de certificare.

3) Instituirea obligației operatorilor sistemelor de transport de a asigura capacitatea fizică bidirecțională permanentă la toate interconexiunile transfrontaliere cu țările vecine în măsura necesară asigurării securității aprovizionării cu gaze naturale în baza Planului de dezvoltare elaborat de operatorul sistemului de transport, evaluat și aprobat de ANRE (art.42¹ și Anexa).

II) Prevederi ce țin de soluționarea unor probleme apărute pe parcursul implementării Legii nr. 108/2016 în vigoare și pentru a asigura exercitarea obligației serviciului public de furnizare gazelor naturale și a exclude echivocul în interpretare:

- Instituirea dreptului Agenției de a stabili condiții și cerințe specifice privind îndeplinirea obligației de serviciu public de a furniza gaze naturale consumatorilor din categoria specificată la alin. (1) al art. 89 (Consumatorii casnici și societățile comerciale mici, care au dreptul de a fi aprovizionați cu gaze naturale de către furnizorii cărora le-a fost impusă obligația de serviciu public de a furniza gaze naturale anumitor categorii de consumatori finali la parametrii de calitate stabiliți, la prețuri reglementate, transparente, nediscriminatorii și ușor de comparat, aprobate de Agenție) (art. 89 alin. (2));

- Condiții revocare de către Agenție a obligației serviciului public de furnizare a gazelor naturale (art.89 alin. 3¹) și art.90 al.13¹);

- Obligația participanților la piața angro a gazelor naturale de a prezenta Agenției informații cu privire la tranzacțiile încheiate în modul și termenele stabilite printr-o hotărâre a Agenției adoptată în acest sens (art.94 alin. (5));

- Obligația entității desemnate de Guvern pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate de a ține evidența separată a tranzacțiilor încheiate în legătură cu crearea și menținerea stocurilor de securitate și de a informa Guvernul și Agenția în legătură cu fiecare tranzacție încheiată (în speță cu privire la cantitatea gazelor naturale procurate, prețul de achiziție, vânzătorul, acordurile aferente privind stocarea și livrarea gazelor naturale), cu prezentarea documentelor aferente, la cererea acestora. (art. 108¹ alin.(12));

- Instituirea unei diferențieri între prețurile reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în contextul îndeplinirii obligației de serviciu public stabilite la art.89 comparativ cu cele în contextul îndeplinirii obligației de serviciu public de a asigura furnizarea de ultimă opțiune.

- Introducerea unei componente de echitate în cazul deciziei consumatorului final de a schimba furnizorul ce are impusă obligația de serviciu public stabilită la art.89 sau rezoluției contractului de furnizare de gaze naturale, care reprezintă obligațiuni de plată reciproce ca urmare a relației contractuale între furnizor și consumator, în condițiile înregistrării unor devieri financiare pozitive sau negative.

- Excluderea impedimentelor de a achiziționa gaze naturale pe piața liberă, de către furnizorii care își desfășoară activitatea în contextul obligației de serviciu public stabilite la art. 89 și 90, prin considerarea acesteia drept achiziții curente, care se poate efectua de către conducerea executivă a furnizorilor respectivi fără a fi necesare aprobările pentru tranzacții de proporții prevăzute de Legea nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni.

- Instituirea obligației titularilor de licență pentru furnizarea gazelor naturale de a oferi accesul ANRE, în termenele și în condițiile stabilite de aceasta, la baza de date în format electronic, a consumatorilor finali/utilizatorilor de sistem deserviți.

- Stabilirea condițiilor în care consumatorii finali pot beneficia în continuare de prețurile reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în contextul obligației de serviciu public stabilite la art.89 în cazul în care decid să-și schimbe furnizorul respectiv, în scopul reducerii migrării sezoniere a consumatorilor între piața liberă și cea reglementată în funcție de sezonul rece sau cald și variația prețurilor la gaze naturale pe piețele internaționale.

Prevederile proiectului legii de modificare urmează să intre în vigoare la momentul publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ținând cont de conjunctura regională și de faptul că proiectul urmează să ofere instrumente de intervenție după expirarea stării de urgență, care vor contribui la asigurarea funcționării sigure a pieței gazelor naturale.

5. Fundamentarea economico-financiară

Pentru crearea și menținerea stocurilor de gaze naturale, conform prevederilor art. 108³ alin. (15) ce se propune a fi introdus în Proiectul legii de modificare, este prevăzută posibilitate ca titularul obligației de stocare căruia i-a fost impusă obligația de stocare poate primi stimulente sau compensații financiare pentru deficitul de venituri sau pentru costurile suportate de acesta ca urmare a respectării obligației de stocare, în cazul în care deficitul sau costurile respective nu pot fi acoperite prin veniturile obținute din activitatea desfășurată în legătură cu executarea obligației de stocare. Stimulentele sau compensațiile financiare, la necesitate, vor fi stabilite în conformitate cu un mecanism prevăzut prin Hotărâre de Guvern, în baza calculului Agenției.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

În contextul transpunerii Regulamentului UE nr. 2017/1938 privind măsurile de garantare a siguranței furnizării de gaze, pentru asigurarea implementării corespunzătoare a Proiectului legii de modificare, urmează a fi

modificată Hotărârea Guvernului nr. 207/2019 pentru aprobarea Regulamentului privind situațiile excepționale pe piața gazelor naturale și a Planului de acțiuni pentru situații excepționale pe piața gazelor naturale. Totodată, în conformitate cu prevederile art. 108²-108³, urmează a fi elaborată și aprobată hotărârea de guvern privind impunerea obligației de stocare a unei anumite cantități de gaze naturale și aprobarea cantităților de gaze naturale ce trebuie stocate, stabilite în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 2022/1032.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În vederea respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost supus consultărilor publice prin plasarea acestuia pe pagina web: particip.gov.md.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul legii de modificare a fost supus expertizei anticorupție potrivit art. 35 din Legea cu privire la actele normative, fiind solicitată efectuarea expertizei de către Centrul Național Anticorupție.

Prin scrisoarea nr. 06/2/15216 din 29 septembrie 2023, Centrul Național Anticorupție a prezentat opinia asupra acestui proiect, fiind comunicat că proiectul nu conține factori de risc care să genereze apariția riscurilor de corupție.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Întrucât conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, Proiectul legii de modificare a fost supus expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene de către Centrul de Armonizare a Legislației.

Prin scrisorile nr. 31/02-126-9327 din 1 septembrie 2023 și nr. 31/0-69-10213 din 26 septembrie 2023, Centrul de Armonizare a Legislației a prezentat opinia asupra acestui proiect.

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul a fost supus expertizei juridice, conform art. 37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, iar rezultatele examinării au fost reflectate în sinteza obiecțiilor și propunerilor la Proiectul legii de modificare.

Prin scrisorile nr. 04/02-7986 din 7 septembrie 2023 și nr. 04/2-8425 din 26 septembrie 2023, Ministerul Justiției a prezentat opinia asupra acestui proiect.

11. Constatările altor expertize

Proiectul de lege conține prevederi care pot fi tratate ca având impact asupra activității de întreprinzător, în contextul Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător.

În acest sens, a fost elaborată Analiza de impact la proiectul legii de modificare, conform cerințelor Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.23/2019. Analiza de impact la proiectul legii de modificare a fost examinată de către Grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător în ședința din 08.08.2023 și susținut.

Totodată, Proiectul legii de modificare a fost examinat de către Grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător în ședința din 26.09.2023 și susținut.

De asemenea, relevăm că Proiectul legii de modificare nu cade sub incidența altor expertize necesare a fi efectuate în condițiile Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

Digitally signed by Parlicov Victor
Date: 2023.10.23 10:14:22 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova



Ministru

Victor PARLICOV